

FORMALIZOVANÉ BOJOVÉ DOKUMENTY

Jak jsme již uvedli, je celá řada možností, jak řešit problém času v práci velitele a štábu. Kromě technického vybavení a změn v organizaci práce se ukazuje i další možnost jak zkrátit dobu nutnou na zpracování jednotlivých dokumentů. Jde o práci s formalizovanými bojovými dokumenty, které jsou hlavními nositeli informací a zůstanou nezbytným prostředkem velení zvláště v přechodném období k automatizovanému systému velení.

Automatizace velení těsně souvisí s novým způsobem vyhotovování informačních a bojových dokumentů. Řešení tohoto problému spočívá ve formalizaci (typizaci).

Na formalizované (typizované) bojové dokumenty, podle zkušeností z práce sovětských akademií a Hlavního štábu NLA, byly při jejich tvorbě kladeny tyto operační požadavky:

- musí být formalizovány [typizovány] podle jednotných principů, aby je bylo možné zavést ve všech národních armádách, ve všech druzích ozbrojených sil, v druzích vojsk a služeb;

- musí být jednotné na stupni pluk—divize—armáda;

- musí umožňovat použití všech prostředků utajeného velení vojskům;

- musí být manipulačně jednoduché a musí zabezpečovat úplnost a jasnost předávaných informací nebo bojových nařízení;

- formalizace (typizace) bojových dokumentů musí umožnit jejich automatizované předávání a analýzu v čase podstatně kratším ve srovnání s obyčejnými dokumenty;

- musí zabezpečovat plné a vzájemné porozumění mezi svazky (svazy) různých národností bez překladu z jednoho jazyka do druhého jak u odesílatele, tak i u příjemce.

Svazům a svazkům ČSLA byly koncem roku 1971 zaslány návrhy možných koaličních formalizovaných bojových dokumentů EXPRES-FORMA. Jelikož došlo k různým nejasnostem v používání této dokumentace na cvičeních, chci jejich použití vysvětlit.

Pravidla použití zkušebních formalizovaných bojových dokumentů

Formalizované bojové dokumenty (FBD), které se zkoušejí na našich cvičeních, jsou rozpracovány pro velení vševojskovým svazkům, raketovým vojskům a dělostřelectvu a týlu v rozsahu svaz—sva-

Přehled
tiskopisů bojových dokumentů pro vševojskové štáby

Název dokumentu	Tiskopis číslo
I. Bojová nařízení	
– k útoku	20, 10, 65
– k zasazení druhého sledu do boje	20, 10, 65
– k pochodu	30, 10, 65
– ke zničení vzdušného výsadku nepřítele	35, 10, 65
– k obraně	40, 10, 65
– ke změně podřízenosti	50
II. Bojová hlášení	
– o pochodu	70–77, 10, 65
– o útoku	70–77, 10, 65
– o obraně	70–77, 10, 65

zek. Zkušenosti ukazují, že FBD usnadňují práci velitelům a štábům svazů a svazků při velení vojskům a **zvláště pak při společné bojové činnosti**. Urychlují shromažďování údajů o situaci, vyhodnocování a předávání nařízení a jiných nezbytných informací pomocí technických spojovacích prostředků i jinými způsoby.

Přehled tiskopisů bojových dokumentů (viz příloha 1) obsahuje pouze základní řídicí a informační dokumenty. Do FBD nejsou zařazeny žádné sdružené plánovací, grafické a kombinované dokumenty. Tyto bude v případě potřeby raději doručovat styčný nebo směrový důstojník, protože to bude vzhledem k jejich **obsaženosti** rychlejší. Tedy nebudeme pomocí bojových dokumentů (FBD) předávat souhrnné bojové (operační) hlášení, plánovou tabulku součinnosti, grafiky apod.

Formalizované bojové dokumenty obsahují první zobecnění ustálených informací, na kterých se shodli představitelé armád států — účastníků Varšavské smlouvy.

Kromě toho sledujeme cíl, odstranit nebezpečí, že zprávy budou deformovány

nebo nepřesně pochopeny, hlavně při předávání situace mezi štáby různých národností.

Podle již získaných zkušeností budou dokumenty dále upřesněny. Tyto dokumenty nemají za cíl nahradit veškerou dosud používanou formalizovanou dokumentaci ve svazech a svazcích ČSLA.

Základní ustanovení pro zpracování formalizovaných bojových dokumentů FBD

Nahrazení slovních výrazů číslíkovými ve FBD umožňuje překonat jazykové rozdíly, které existují v armádách Varšavské smlouvy. Původní FBD jsou zpracovány v ruštině a jsou přeloženy do jazyka každého ze států Varšavské smlouvy. Kromě toho je též přeložena tabulka pro velení, doplňujících slovních a číslíkových výrazů.

Pro snadnější použití jsou FBD zhotovovány ve formě bloků jednotlivě zpracovaných listů (částí) bojových dokumentů.

Tiskopisy formalizovaných bojových dokumentů mají přesně stanovenou formu.

Proto při rozmnožování musí být každý list tiskopisu přesnou kopií originálu.

Každý tiskopis FBD se skládá z jednoho nebo několika listů a má čtyři hlavní části:

První — název dokumentu, série, stupeň utajení, číslo výtisku, číslo listu a kód tiskopisu.

Druhá — záhlaví (adresa, název a číslo dokumentu, místo VS, datum a hodina podepsání dokumentu, měřítko mapy a rok jejího vydání).

Třetí — hlavní obsah dokumentu, který se skládá ze stálých informací, proměnlivých informací a číslíkových veličin, jež nahrazují význam proměnlivých informací.

Čtvrtá — podpisy funkcionářů a doba předání a příjmu dokumentu (adresátu).

Kromě tohoto má každý list tiskopisu čtyři vertikální sloupce:

— **první a třetí** jsou určeny pro číslíkový kód;

— **ve druhém** jsou předem natištěny (napsány) stálé informace a zapisují se zde proměnlivé informace. Obě informace jsou psány otevřeně;

— **ve čtvrtém** — se píše význam číslíkového kódu odpovídajícího řádku tiskopisu a zapisuje se proměnlivá informace ve formě čísla. Tuto část můžeme oddělit a zaslat adresátu jako písemný bojový dokument.

Při vyplňování v tiskopisu proměnlivé situace se kromě topografické mapy používá „**Tabulky pro velení doplňujících slovních a číslíkových výrazů**“. Za pomoci tabulky se v pravém sloupci tiskopisu vyplňuje proměnlivá informace ve formě čísel.

Zpracování bojového dokumentu na tiskopise FBD

Nejprve si vybereme odpovídající listy tiskopisu. Např. pro bojové nařízení k útoku listy tiskopisu 20 „Bojové nařízení k útoku“, listy tiskopisu 10 „Nepřítel“ a list tiskopisu 65 „Souosedé“.

Po stanovení tiskopisu bojového dokumentu práce pokračuje v tomto pořadí:

— druhý sloupec se vyplňuje obsahem bojového nařízení v otevřené formě, tzn.

stálá informace se udává konkrétním obsahem v jazyce země, které daný svaz (svazek) patří.

— čtvrtý sloupec je pro udání proměnlivé situace v číselné podobě. Při vyplňování čtvrtého sloupce se používá kódované topografické mapy a „**Tabulky pro velení, doplňujících slovních a číslíkových výrazů**“. Tato tabulka pozůstává z osmi částí a obsahuje nejpoužívanější výrazy, které přicházejí v úvahu pro vyplnění variabilní (proměnné) části formalizovaných dokumentů. Jsou to výrazy v oblasti:

1. Služební nařízení
2. Operační terminologie
3. Prvky bojové sestavy (operační učelní)
4. Vlastní vojska
5. Čísla
6. Nepřátelská vojska
7. Bojová technika, výzbroj, munice
8. Stanovení bojových úkolů

Všechny výrazy jsou nahrazovány čtyřmístnými kódy (průsečík osy X a Y).

Při práci s FBD nepoužíváme hláskování výrazů.

Nepoužité řádky proměnlivé situace se proškrtávají.

Jako příklad uvádím postup při vyplňování (zpracování) „Bojové nařízení k útoku“ (viz příloha 2).

Vyplnění druhého sloupce bojového nařízení v otevřené formě nebude činit obtíže, musíme ovšem dodržet zásadu dbát maximální úspory slov.

Vyplňování čtvrtého sloupce

a) název dokumentu, série, čís. jednací, výtisk číslo se nekóduje.

b) záhlaví dokumentu vyplňujeme s použitím tabulky pro velení a doplňujících slovních a číslíkových výrazů:

— veliteli 17. td, 2010 9631, 8522 a nebo můžeme použít krycího názvu 2010 SLUNEČKO

— obdobným způsobem pak vyplníme další údaje záhlaví

c) zprávy o nepříteli. V případě, že jde o krátkou zprávu, napíšeme ji jak v textu, tak i v kódu do volného místa tiskopisu.

Bojové nařízení k útoku (zasazení do boje, provedení protiúderu, protizteče)

Tiskopis č. 20/465 Série Čj.: Výtisk č. list		Tiskopis č. 20/465 Série Čj.: Výt. list č.	
	Otevřený text		Formalizovaný text (pro předávání)
2010	Veliteli 17. td	2010	9631, 8522
2011	Bojové nařízení (čí) 14. A	2011	9331, 8122
2012	Číslo 01	2012	8537, 8637
2013	VŠ (místo, datum, čas) PŘEŠTICE, 4. 4. 0400	2013	621, 312, 8331, 8331, 8331, 8537, 8537
2014	Mapa (měřítko, číslo, rok vydání)	2014	8314
	1. Nepřítel (Tiskopis číslo 10)		
1020	10. td	1020	8931, 8522
1021	Hlavními silami: 29. tb a 30. tb	1021	8832, 8622, 8932, 8622
1030	se brání na čáře PLZEŇ-BLOVICE	1030	381, 424, 370, 415
1033	vede boj na zdrženou na čáře HÁJE-VALY atd.	1033	323, 515, 317, 531
	2. Bojový úkol		
2020	komu 17. td	2020	9631, 8522
2021	s (posilové prostředky) 1/3 kdb	2021	8037, 8837, 8125
2022	z chodu	2022	
2023	s čáry (z prostoru)	2023	/
2024	provést hlavní úder (protiúder, proti- zteč) ve směru LUBY, LEVÍN, MI- LEC	2024	313, 471, 319, 466, 320, 451
2025	prolomit obranu (opevněný prostor) ne- přítele v úseku (cích) ZÁHORÍ-KRA- MOLÍN	2025	307, 406, 309, 412
2026	v součinnosti s 10. msd	2026	8931, 8422
2027	rozdrtit nepřítele v prostoru(ech) KOZEL-JESENICE-JINCE	2027	třímístné údaje kódované mapy
2028	ovládnout čáru (prostor) DOUBRAV- KA-ÚJEZD-HRÁDEK jako BÚ	2028	třímístné údaje kódované mapy

	Otevřený text		Formalizovaný text (pro předávání)
2029	dále v součinnosti s 2. msd	2029	8737, 8422
2030	dokončit zničení nepřítele v prostoru	2030	/
2031	a ovládnout čáru	2031	/
2032	provést násilný přechod vodní překážky v úseku JESTŘABÍ-PRŮHONICE	2032	třímístné údaje kódované mapy
2033	a ovládnout čáru ZAHOŘANY-BOŘI- CE	2033	třímístné údaje kódované mapy
2034	dále útočit ve směru JELENÍ-VRA- NEČ-KOPANICE	2034	třímístné údaje kódované mapy
2035	do večera ovládnout čáru (prostor) HOŘESEDLY-ŘEVNITOV-KLÁŠ- TEREC jako úkol dne	2035	třímístné údaje kódované mapy
2036	předsunutým odřadem ve složení	2036	/
2037	obsadit čáru (prostor)	2037	/
2038	taktický(é) vzdušný(é) výsadek(y) ve slo- žení	2038	/
2039	vysadit v prostoru(ech)	2039	/
2040	v ranních hodinách příštího dne	2040	
2041	útočit ve směru STAŇKOV-HOLÁ- ŠOV	2041	třímístné údaje kódované mapy
2042	zabezpečit zasazení do boje (koho) 10. td	2042	8931, 8532
2043	z čáry NÝŘANY-ZBŮH	2043	třímístné údaje kódované mapy
2044	ve směru KŘIMICE-VOCHOV	2044	třímístné údaje kódované mapy
2045	být v pohotovosti k odražení úderu (protizteče) nepřítele ze směru PLANÁ- -MOKRÁ	2045	třímístné údaje kódované mapy
2046	se zasazením do boje mění podřízenost (kdo)	2046	/
2047	podporuje (kdo)	2047	/
2048		2048	/
2049		2049	/

	Otevřený text		Formalizovaný text (pro předávání)
	3. Opatření staršího náčelníka		
2050	Prostředky (koho) 14. A	2050	9331, 8122
2051	jsou prováděny údery:	2051	
2052	jaderné (objekty, síla, druh výbuchu) OLBRAMOVICE-50KT - vzdušný výbuch	2052	401, 571, 9852, 9212
2053	speciální (prostory, typ)	2053	/
2054	letecké (na objekty) KLOUBKY NELAHOZEVES	2054	třímístné údaje kódované mapy
2055	vzdušný výsadek ve složení	2055	/
2056	se vysazuje (seskakuje) do (prostor, čas)	2056	/
2057		2057	/
2058		2058	/
	4. Sousedé (Tiskopis číslo 65)		
6530	v pravo - 71. msd	6530	9034, 8422
6537	útočí ve směru KRCHOV-LOUNY	6537	třímístná čísla kódované mapy
6538	blíže úkol obsadit čáru SUDY-BABY- LON-KDYNĚ	6538	třímístná čísla kódované mapy
6542	rozhraní s ní: PLZEŇ-ROKYČANY- -CHRAST Ditto soused vlevo	6542	třímístná čísla kódované mapy
	5. Pokyny		
2060	pro boj vyčleněno	2060	
2061	raket s jadernou náloží (počet, typ, síla) 1 R 70 - 20 KT 1 R 70 - 3 KT	2061	8637, 8551, 9552, 8637, 8551, 9252
2062	jaderných leteckých pum (počet, síla)	2062	/
2063	raket se speciální náloží (počet, typ)	2063	/
2064	plukovních vzletů (počet, název letec. svazku nebo útvaru)	2064	/

	Otevřený text		Formalizovaný text (pro předávání)
2065	vzletů letounů (počet, název letec. svazku nebo útvaru)	2065	/
2066	prostředky hromadného ničení použít	2066	
2067	na základě vlastního rozhodnutí	2067	
2068	z rozhodnutí staršího náčelníka	2068	/
2069	osy předsunutí (čísla, souřadnice)	2069	/
2070	pásmo předsunutí: zprava (souřadnice)	2070	/
2071	zleva (souřadnice)	2071	/
2072	pohotovost k útoku (zasazení do boje, provedení protiúderu nebo protizteče) (datum, čas) 4. 4. 09.00	2072	8331, 8331, 8537, 8831, 8537, 8537
2073	hlásit: o pohotovosti k činnosti, o zahájení přesunu, o vyjití na čáru zteče (zasazení do boje, rozvinování), o jaderných úderech, splnění bojových úkolů	2073	
2074		2074	/
2075		2075	/
2080	VS (místo, datum, čas) BEZDĚKOVEC 4. 4. 07.00	2080	333, 421, 8331, 8331, 8537, 9257, 8537, 8537
2081	přesun ve směru ROUKOV-ŽELVICE-KOTOUŇ	2081	třímístné údaje kód. mapy
2094	zástupci	2094	/
2095	velitel (hodnost, jméno) generálporučík XY	2095	8011, 9331, 8122
2096	náčelník štábu (hodnost, jméno) generálmajor XY	2096	811, 9331, 8122
2097	předáno (datum, čas) 4. 4. 4.30	2097	8331, 8331, 8331, 8932,
2098	předal (hodnost, jméno) podplukovník XY	2098	8211, 9331, 8122
2099	přijal (hodnost, jméno)	2099	

Jedná-li se o podrobnější vyhodnocení, použijeme vhodných listů tiskopisu 10, které pak přiložíme k dokumentu. Obdobně je tomu i u tiskopisu 65 „Sousedé“.

d) vyplnění ostatních částí bojového dokumentu (bojový úkol, opatření staršího náčelníka, pokyny) podle dosavadních zkušeností nečiní obtíží. Každou skupinu čísel, čtyřmístné nebo trojmístné (u údajů předávaných z kódované mapy) odděluje me čárkou.¹⁾

Údaje z kódované mapy předáváme trojmístnými čísly podle běžně vžitých zásad.

Předávání a příjem nařízení a jiných informací za pomoci formalizovaných dokumentů

Bojová nařízení a jiné informace zpracované na tiskopisech formalizovaných bojových dokumentů můžeme předávat:

- technickými spojovacími prostředky (pojítky);
- doručením bojového dokumentu.

Při předávání bojového nařízení a jiných informací pomocí technických spojovacích prostředků používáme telegrafního zařízení pro utajené spojení. Telegraficky předáváme pouze číselné veličiny, které jsou uvedeny v třetím a čtvrtém sloupci.

Při doručení bojového dokumentu se třetí a čtvrtá část na všech listech tiskopisu oddělí a předá adresátu jako plnohodnotná dokumentace místo obsáhlého textového dokumentu.

Adresát, který telegram nebo tiskopisy se zápisem proměnlivé informace obdrží, zapíše obdrženou informaci na odpovídající volná místa ve druhé části (sloupci) tiskopisu. Pak může adresát přečíst obsah bojového dokumentu.

Základním předpokladem předávání a přejímání zpráv pomocí formulářů FBD je, aby oba účastníci znali jejich skladbu i konkrétní obsah. Dokonalá orientace v systému i textu dovoluje dále zkrátit čas pro zpracování, předání i příjem (dekódování) informace.

Závěrem chci zdůraznit, že vývoj formalizovaných dokumentů není ukončen. Bezesporu může přispět ke snížení pracovní a časové náročnosti při zpracování štábní dokumentace a tím ke zdokonalení řídicí činnosti vojsk.

FBD je třeba všestranně posoudit, prověřit na cvičení s cílem vytvořit takový soubor a systém bojové dokumentace, který by vyhovoval všem armádám států — účastníků Varšavské smlouvy.

¹⁾ Použité názvy měst (osad) jakož i údaje kódované mapy (viz příloha 2) slouží jako příklad a neodpovídají žádné taktické situaci.